

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Câteva cuvinte despre contractul pignorativ în vechiul nostru drept, de d-l Sebastian Radovici.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Vervara H. Tărăță și alții cu D. Cobuz.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II: Ministerul public cu Iosef Zweker.

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Volga N. M. Darin cu Maria Magdalena Macri.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Sofia Dumitrescu și alții cu Chița Cristescu și altul.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație* de d-l D. Alexandresco.

CÂTEVA CUVINTE

DESPRE

CONTRACTUL PIGNORATIV IN VECHIUL NOSTRU DREPT

Deși pentru contractul pignorativ, prohibit de codul actual și prin urmare dispărut dintre tocmelile noastre legale, n'ar mai merita să scuturăm colbul de pe paginile trecutului nostru juridic, voi încerca totuși câteva cuvinte asupra acestui contract, sub sugestiunea unui studiu recent al d-lui profesor D. Alexandresco, apărut în revista *Dreptul*¹⁾. În studiul d-sale, savantul nostru juriconsult afirmă că prohibirea pactului comisoriu în materie de gagiu, antichreză și ipotecă este tradițională în țara noastră, fapt ce rezultă de altfel din citațiunile făcute de d-sa din codul Calimach, Andronachi Donici, sobornicescul hrisov al lui Al. Mavrocordato (din 1785), etc. Ceiace surprinde însă, e nepotrivirea acestei prohibiri din legislațiunile scrise citate cu dreptul consuetudinar și chiar cu legislațiunea mai veche a țărilor, nepotrivire pe care îmi propun a o dovedi aci.

Contractul pignorativ, sub a cărui haină ușurată trebuie

să vedem mai mult imperfecțiunea mecanismului juridic al unor epoci în care siguranțele creditului erau aproape nule, a fost practicat foarte mult în trecut de poporul nostru, în ciuda textelor diferitelor legiuri laice și a dreptului canonic. Se găsește multe documente mucegăite de vreme, din care, pe lângă duișia unui trecut reinviat sub arșița închipuirii, putem spicui și testimonii asupra chestiunii ce ne interesează. Astfel, într'un zapis muntelesc din 1603, vedem zălogindu-se o jumătate de sat «cu locuri di priseaci, c'un vad di moară drept 100 di lei în 2 luni, iar nefiind bani la zi, să-i ia moșia»²⁾. În cronica Hușilor, sub anul 1701, vedem un zapis identic, prin care un Grigorașcu sin Irimiasa se împrumută dela Varlaam episcopul Hușilor cu 10 lei bătuți și pune zălog moșia lui din Tâlpigeni, cu condiție ca dacă datornicul nu va da banii până la Sf. Nicolae, moșia să rămână lui Varlaam³⁾. Într'o carte de întărire dela Rađu Vv. Mihnea, din 1612, se vede și mai lămurit cum debitorul, neplătind la împlinirea termenului, perdea proprietatea zălogului, care trecea *ipso jure* la creditor. Rađu Vv. Mihnea întărește prin acea carte un contract pignorativ: «... să fie volnic boerinul domniei meale (un Preda vel sluger) a țineare aceste moșii, într'o jumătate de an de nu-i va plăti căzan (debitorul) acei bani... iar boerinul domniei meal Preda sluj. să fie volnic a-și face și cărți de moșie pre aceste ocine»⁴⁾. Într'un alt document din 1618 (Maldova) un logofăt și un ceașnic autentică o mutație de proprietate, ce urmase unui contract pignorativ; iată un fragment din textul actului: «... au pus zălog (printr'un act anterior) două fălci de vie den dealul lui vodă, ce sânt pe lângă viile logofătului Ghenghei, ca să plătească acei bani ce-s mai sus scriși, până la culesul viilor; iară

2) Publicat în *Columna lui Traian*, 1877, doc. XXIII.

3) A se vedea Melchisedec, *Cr. Hușilor*, sub data citată.

4) Publicat în colecția d-lui Al. Stefulescu, *Gorjul Istoric*, la pag. 5.

1) A se vedea *Dreptul* din 1 Aprilie 1910, No. 26.

de nu vor plăti banii să fie viile bietorea; într'aceia ei (debitorii) și-au cules via și o au dat în mâna giupănesei Vrâncenei. Deci noi văzând zapis făcut și de bună voie a lor tocmeală, noi încă le-am făcut această carte a noastră de mărturisire și de credință, ca să fie ace vie în veci... »⁵⁾.

În alte zapise, contractul pignorativ e mai greu de distins, deghizat sub forma vânzării, donațiunii, compensațiunii, etc., aceste acte presupun însă, pentru deplina lor înțelegere, un contract pignorativ anterior⁶⁾. Și dacă în unele acte ale acelor vremuri creditorul gagist apelează la intervenția dregătorilor, o face pentru a pune în mișcare titlul său de proprietate, câștigat prin întârzierea debitorului, care probabil opunea rezistență la deposedare, iar nu pentru a obține însăși validarea titlului său prin judecată.

Proprietatea trecea la creditor prin ajungerea termenului, chiar atunci când între suma împrumutată și valoarea reală a imobilului grevat era o disproporție prea frapantă; în asemenea cazuri se prevedea însă o clauză, care obliga pe creditor să restituie celui deposedat diferența de valoare. Astfel într'un document din 1669, prin care se amanetează moșia Groșanii (Gorj) pentru un împrumut de șapte taleri, citim următoarea clauză: «... și o am pus zălog sfântu Dimitrie, deci de voi putea da banii să țiiu moșia, iar de nu voi putea da banii să aibă am da părintele banii pe moșie ce-i va fi prețul... »⁷⁾. Într'un alt zapis din sec. XVII citim: «... deci dacă voi da acei supra scriși bani, imi voi lua înapoi via, iar dacă nu voi da banii, atunci cum vor găsi oamenii buni cu suflelele tor, cât prețuește acea vie... »⁸⁾.

Pe când zapise ca cele citate mai sus abundă în colecțiile de documente și acte vechi, contracte alcătuite și executate conform îngrădirilor legale se găsesc foarte rar, căci legiuirile oficiale trimeteau ecoul lor în pătura poporului numai când un act juridic intervenea între părți știutoare de asemenea orândueli, sau când la facerea lui asistau dregători, cari îndrumau părțile în spiritul legii. Restul cel mai mare al actelor se făcea în nesocotirea acelor îngrădiri și cu clauzele care conveneau părților. Aceste numeroase derogări dela lege prin acordul privat nu trebuiesc însă privite numai ca niște indicațiuni puternice, pe care voințele particulare le dădeau imperfecțiunilor unei legislații, la care erau ținute a se supune. Ele constituiesc însuși obiceiul pământului, dreptul consuetudinar, dela care se abătuse, în dispozițiile prohibitive ce ne preocupă, C. Calimach, Donici, hrisovul sobornicesc din 1785 și poate chiar condica Caragea în spiritul său, deși în textul cap. XI, cartea III-a, unde se

tratează despre zălogiri, nu este prohibit pactul comisoriu.

Că obiceiul pământului fusese mai puternic decât legea, o mai dovedește și vechimea lui (a se vedea datele doc. de mai sus), anterioară mult condicilor cu care venea acum în conflict, vechime respectată chiar de primele legislațiuni ce ni sunt cunoscute până astăzi. Astfel pravila lui Vasile Lupu, în partea ce privește mai în deosebi tocmelele și care, după părerea d-lui profesor Longinescu, nu e decât pravila lui Alexandru cel Bun, nu prohibă contractul pignorativ, ci îl supunea numai unei verificări a giudeților, pentru complinire de preț⁹⁾.

Din constatarea acestui divorț frequent între legiuirile sec. XVIII — XIX, — copii servile ale dreptului romano-bizantin, — și obiceiurile juridice ale țărilor, putem scoate și o concluziune utilă încursiunilor în domeniul vechiului drept. În studierea așezămintelor noastre din trecut, trebuie să dăm mai multă atențiune numărului considerabil de documente, hârtii vechi și însemnări private, care ne introduc în intimitatea vieții juridice a strămoșilor noștri și să punem mai puțin temei pe legiuirile cu care gospodarii hărăzeau țările, legiuri absente adesea dela rolul lor de imperative ale cunoștinței sociale, după cum ne-o mărturisesc chiar autorii lor. E destul să cităm în acest sens clasica caracterizare a lui Enăchiță Văcărescu, talmăciuitorul pe românește al condicei Ipsilante: «... Nici pravilele nu se păzeau, nici vechimea obiceiurilor nesmintite țineau, ci când pravilele stricau obiceiurile, când iarăși cu obiceiurile se împotriveau pravilelor... »¹⁰⁾, ceiace însemnează că pravila și obiceiul erau două forme distincte, antagoniste între ele, ale vieții juridice de pe atunci. Cu alte cuvinte, măceșul încolțit pe plaiurile noastre se înghimpa neîncetat cu palidele roze, importate în glastrele helenice și nemțești.

SEBASTIAN RADOVICI

Avocat în Caracal

9) A se vedea § 209 și 310 (cela ce va avea datorie la cineva și vor avea tocmeală să ia și altă ceva în preț).

10) Această critică era adusă legislațiilor anterioare condicei Ipsilante, totuși acesta mărturiseste cum a procedat și cu condica sa: «... au strâns din pravili cele ce sunt mai trebuincioase spre povăța judecăților iar din obiceiuri au ales pe cele mai adesea urmate în țară, asemănându-se oareși cum cu pravilele (!).

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 23 Noembrie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Varvara H. Tărăță și alții cu D. Cobuz

SUCCESIUNE.— ACȚIUNE ÎN PETIȚIUNE DE EREDITATE.— CINE POATE A O EXERCITA.— ART. 675, 686, 700 ȘI 786 C. CIV.

SUCCESIUNE.— AVERE SUCCESORALĂ.— TERȚIU DETENTOR.— EREDE.— RECLAMAREA SUCCESIUNELI.— LIPSA DE CALITATE A RECLAMANTULUI.— DREPTUL TERȚIULUI DETENTOR DE A O INVOCA.

10) Rudele în grad mai depărtat nu au calitatea

5) *Arhiva Istorică*, III, pag. 216.

6) A se vedea exemple în *Cr. Hușilor*, sub 1692, pag. 88; documentele muntenestești din 1604 (Radu Vv. Șerban), 1624 (Alex. Vodă) apărute în *Revista pentru Istorie și Archeologie* din 1884, etc.

7) *Arhiva Istorică*, I, 1, pag. 95.

8) *Idem*, vol. III, pag. 204.

să exercite acțiunile cari decurg din ereditate, atunci când sunt alte rude în grad mai apropiat cari nu au renunțat la succesiune și al căror drept de acceptare nu este prescris.

2° Terțiul detentor al unei averi succesoriale, poate să invoace lipsa de calitate a eredului care reclamă în contra sa, de oarece este de principiu că defendorul în orice acțiune este în drept să invoace lipsa de calitate a reclamantului.

No. 456.— Respins, după divergență, recursul făcut de Varvara H. Tărăță și alții contra sentinței tribunalului Suceava, No. 345 din 1904, dată în proces cu Dumitru Cobuz.

S'au ascultat: d-l avocat Const. Wartman, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Moruzzi, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere, violarea și greșită interpretare a art. 675, 686, 700, 706 din codul civil.

«Tribunalul de Suceava reformează cartea de judecată No. 167 din 1903 a judecătorului ocolului Broșteni, și ne respinge acțiunea pe motiv că nu este suficientă calitatea de văr primar a defunctului nostru părinte cu decedatul Grigore Tărăță, ea să-i putem dobândi succesiunea. Trebuie să fim singurele rude, pe când în fapt, apelantul Cobuz pretinde că au rămas rude mai apropiate în grad de Grigore Tărăță, și că numai acele rude ar avea calitatea să primească succesiunea. Teoria tribunalului nu este adevărată. Deoarece celelalte rude stau în inacțiune, noi venim de drept la succesiune, și nu ne poate fi discutat acest drept al nostru de o persoană străină, cum este în speță intimatul de azi, Cobuz, care ne recunoaște calitatea noastră de văr primar cu defunctul Gr. Tărăță.

«Dacă ar fi să ni se refuze dreptul de a ne pune în posesiune atât timp cât n'a expirat termenul acordat de art. 700 din codul civil pentru ca rudele apropiate să se pronunțe, prin aceasta ni s'ar face drepturile noastre iluzorii, pentru că s'ar prescrie înainte de a le fi putut exercita».

Având în vedere sentința supusă recursului;

Considerând că chestiunea dedusă în judecata acestei Inalte Curți prin motivul de casare, este de a se ști dacă rudele mai depărtate în grad pot să exercite acțiunea pentru revendicarea unui bun succesoral față de un terțiu detentor, când sunt alte rude mai apropiate în grad care nu au renunțat la succesiune și al căror drept de acceptare nu este prescris;

Considerând că acțiunea prin care un moștenitor revendică un bun succesoral, constituie o acțiune în petițiune de ereditate;

Considerând că o asemenea acțiune, fiind exercițiul dreptului de proprietate asupra succesiunii, ea aparține eredului;

Că pentru a fi erede nu este suficient a fi rudă cu defunctul într'un grad succesibil, ci trebuie a fi rudă în gradul cerut de lege pentru a succede;

Că, prin urmare, rudele în grad mai depărtat nu au calitatea să exercite acțiunile cari decurg din ereditate, atunci când sunt alte rude în grad mai apropiat, cari nu au renunțat la succesiune și al căror drept de acceptare nu este prescris;

Considerând că terțiul detentor al unei averi succesoriale, poate să invoace lipsa de calitate a eredului care reclamă în contra sa, de oarece este de principiu că defendorul în orice acțiune este în drept să invoace lipsa de calitate a reclamantului;

Că nu se poate susține că titlul pe care-l are reclamantul în calitate de rudă cu defunctul, este superior titlului de posesor al celui de al treilea, de oarece pe de o parte terțiul detentor are dreptul în această calitate să opună posesiunea sa, iar pe de altă parte rudele mai depărtate în grad nu au nici un drept asupra eredității, atât timp cât rudele mai apropiate nu au renunțat sau al căror drept nu a fost prescris;

Considerând că se obiectează că în acest caz s'ar putea întâmpla ca drepturile ereditare ale rudelor mai depărtate să fie prescrise, din cauză că eredele chemat la succesiune în primul rând a stat în inacțiune timp de 30 ani și fără ca legea să le pună la îndemână vr'un mijloc pentru a le constrânge să se pronunțe;

Că ipoteza pe care se bazează această obiecțiune este inadmisibilă în viața reală, de oarece sau succesiunea este avantajoasă și atunci rudele chemate în primul rând o vor accepta pur și simplu sau sub beneficiul de inventar, ori ea este oneroasă și atunci nici rudele mai depărtate nu o vor reclama;

Că în tot cazul, chiar dacă am presupune că dreptul ereditar este amenințat să piară, totuși aceasta nu este o rațiune suficientă pentru a admite că un succesibil să fie pus în posesia averii dintr'o succesiune, când există un erede chemat în primul rând la acea succesiune și al cărui drept ereditar este în ființă;

Că, în speță, tribunalul hotărând astfel nu a comis nici un exces de putere și nu a violat întru nimic articolele citate în motivul de casare;

Că prin urmare recursul este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 19 Februarie 1910

Președința d-lui N. Mandrea, președinte

Ministerul public cu Iosif Zweeker

FALIMENT.— RIDICAREA STĂREI DE FALIMENT.— LUCRU JUDECAT.— JURISDICȚIA PENALĂ.

BANCROTĂ.— EXECUȚIUL ACȚIUNEI PENALE.— CONDIȚIUNI.— ART. 714 ȘI 875 C. COM.

1° Hotărîrea prin care se ridică starea de faliment a unui comerciant, nu constituie lucru judecat pentru jurisdicțiunea penală care are a judeca acțiunea pentru bancrotă.

2° Pentru exercițiul acțiunii penale pentru bancrută, nu se cere condițiunea ca comerciantul să fi fost mai întâiu declarat în stare de faliment.

No. 657.— Casată, după divergență, în urma recursului făcut de d-l procuror general al Curții de apel din București, deciziunea acelei Curți, secțiunea II, No. 842 din 1909.

S'au ascultat: d-l procuror St. Stătescu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat N. Slăvescu, în ombateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Iosef Zweker, comerciant din București, a fost declarat în stare de faliment prin sentința No. 714 din 1907 de Tribunalul de comerț Ilfov și prin sentința No. 949 din 1907 i s'a ridicat starea de faliment.

«Ministerul public de pe lângă Tribunalul Ilfov a deschis acțiune publică contra lui Iosef Zweker și după cercetări și instrucția urmată numitul a fost dat judecăței pentru bancrută simplă și frauduloasă și tribunalul Ilfov l-a condamnat la un an închisoare. Iosef Zweker a făcut apel și curtea de apel din București secțiua II-a prin decizia No. 842 din 1909, asupra incidentului ridicat de apelant că el deși fusese declarat falit de tribunal și fiind că i se ridicase starea de faliment, nu mai putea fi urmărit și condamnat pentru bancrută, el ne mai fiind în stare de faliment.

«Curtea prin menționata decizie i-a admis incidentul și l-a achitat. Contra acestei deciziuni am declarat recurs și motivul este că Curtea de apel sect. II, a dat o greșită interpretare art. 713 și 875 c. com. și a violat principiile puse în menționatele articole.

«In adevăr, art. 714 și 875 c. com. pune principiul de separarea acțiunilor civile de cele penale și proclamând independența jurisdicțiunilor civile și penale declară că acțiunea penală este de ordine publică, așa că este indiferent dacă tribunalul a declarat falit pe Iosef Zweker și apoi i-a ridicat starea de faliment, această constatare în hotăririle tribunalului de comerț nu împiedică mersul acțiunii penale care s'a deschis contra numitului Iosef Zweker».

Având în vedere că prin deciziunea Curții de apel din București secțiua II, No. 842 din 9 Octombrie 1909, se achită Iosef Zweker de bancruta simplă și frauduloasă ce i se impută și se reformează sentința tribunalului Ilfov care îl condamnase;

Având în vedere că motivul pentru care Curtea de apel achită, e că fiind starea de faliment a lui Zweker ridicată prin sentința tribunalului Ilfov secțiua comercială No. 949 din 1907, aceasta constituie lucru judecat pentru jurisdicția corecțională care aveă a judecă acțiunea pentru bancrută simplă și frauduloasă;

Considerând că codul comercial proclamă independența jurisdicției pentru judecarea acțiunii penale de jurisdicția care declară starea de faliment, precum rezultă între altele din art. 714 și 875 c. com.; că această independență a jurisdicției penale e absolută, întrucât nici o restricție nu se declară prin legea comercială;

Că, în asemenea condiții, nu e neapărat pentru exercițiul acțiunii penale pentru bancrută frauduloasă, ca comerciantul urmărit penaliter să fi fost mai întâi declarat falit pentru că a încetat plățile, precum și pe de altă parte dacă jurisdicția civilă a declarat în starea de fali-

ment sau că ea a încetat prin orice mod ar fi, aceasta nu împiedică exercițiul acțiunii penale pentru bancrută;

Considerând că jurisdicția penală, având a judecă acțiunea penală pentru bancrută, spre a se convinge de realitatea lucrurilor va aveă ea singură a verifica și a se convinge dacă sunt condițiile pentru a judecă acțiunea penală pentru bancrută și întru aceasta va aveă ea însăș a constata dacă există sau nu stare de faliment, dacă comerciantul a încetat sau nu plățile, nu însă a se mărgini a declară că nu poate fi vorba de exercițiul acțiunii publice, întrucât jurisdicția civilă a ridicat starea de faliment, tocmai fiindcă jurisdicția penală în această privință e independentă;

Că de aceia recursul fiind întemeiat, urmează a se casa. Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 5 Aprilie 1910

Președînța d-lui N. Dumitrescu, consilier

Volga N. M. Darin cu Maria Magdalena Macri

AUTENTIFICAREA ACTELOR.— STABILIREA IDENTITĂȚEI.— DACĂ E SUFICIENTĂ SIMPLA PREZENTARE A BILETELOR DE CONTRIBUȚIUNE.— NULITATEA ACTULUI.— ART. 13 ALIN. d ȘI 18 DIN LEGEA AUTENTIFICĂRII ACTELOR.

APEL. — EXCEPȚIUNE DE NULITATE. — LIPSA DE MANDAT A CELUI CE A ÎSCĂLIT APELUL. — DACĂ POATE FI PROPUȘĂ DUPĂ JUDECAREA FONDULUI.

1° Potrivit art. 13 alin. d din legea autentificării actelor, identitatea părților se poate constata și prin chitanțele de contribuție pe anul curent, însă numai atunci când sunt coroborate și cu cartea de alegător, astfel că nici cartea de alegător fără biletele de contribuție, și nici acestea fără cartea de alegător, nu pot servi izolate la stabilirea identității.

Prin urmare, atunci când judecătorul care a autentificat actul, s'a servit la stabilirea identității numai de biletele de contribuție, este ca și cum identitatea n'ar fi fost stabilită, și deci actul autentificat e nul, potrivit art. 18 din legea autentificării care cere constatarea identității părților în modul arătat la art. 13, sub pedeapsă de nulitate.

2° Excepțiunea de nulitate, bazată pe motivul că apelul este făcut de o persoană care nu aveă mandat din partea celui pentru care lucră, constituie o excepțiune peremptorie de fond, care poate fi ridicată chiar după ce procesul s'a pledat în fond.

No. 62.— S'au prezentat: apelanta Volga N. N. Darin, prin d-l avocat Leon Crupenschi; intimata Maria Magdalena Macri, prin d-nii avocați V. Constantinescu, G. Caranfil și Dionisie Popescu.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de Ecaterina Petcovic, prin procurator d-l avocat Leon Crupenschi, contra

sentințelor tribunalului Covurlui secția I No. 47 și 48 din 1908, prin care i s'au respins acțiunile intentate contră lui Victor Macri, acum defunct și reprezentat prin fiica și moștenitoarea sa Maria, Magdalena Macri, apeluri continuate de Volga N. N. Darin, în urma încetării din viață a apelantei, în calitate de fică și moștenitoare a numitei apelante, conexeate prin incheierea acestei Curți No. 2219 din 1908;

Având în vedere că de către intimată s'a ridicat incidentul prin care tinde la respingerea apelului, de oarece Leon Crupenschi, care a făcut apel în calitate de procurator al Ecaterinei Petcovici, — acum defunctă, — nu avea această calitate, căci procura în baza căria a lucrat, nu eră în regulă, pretinzând că judecătorul care a instrumentat la autentificarea acelei procuri, nu s'a îndreptat despre identitatea persoanei care a dat procura, prin nici unul din mijloacele prevăzute de art. 13 din legea pentru autentificarea actelor;

Având în vedere că conform art. 316 pr. civ. partea nemulțumită pe hotărârea unui tribunal se poate porni cu apel la Curtea apelativă, în care caz apelul va fi iscălit de apelant, sau de imputernicitul său cu procură, ce se va alătură la dosar în copie;

Având în vedere că în specie apelurile făcute de Ecaterina Petcovici, sunt semnate de avocatul Leon Crupenschi, în calitate de procurator al numitei, imputernicit pentru aceasta prin procura autentificată de tribunalul Brăila la No. 1026 din 20 Martie 1908, depusă în copie și mai târziu în original;

Având în vedere că judecătorul care a instrumentat la autentificarea acestei procuri, constată că din cauză de boală constatată, partea care a dat procură, neputându-se prezenta la tribunal, s'a transportat la domiciliul ei, iar în privința identității arată că a constatat-o prin chitanța de contribuție No. 23364 din 1908, a percepției circumscripției I din Brăila;

Având în vedere că art. 13 din legea pentru autentificarea actelor prevede că identitatea părților se constată prin unul din mijloacele anume arătate în acest articol;

Având în vedere că mijlocul prin care judecătorul care a instrumentat a stabilit identitatea părți, nu este din cele prevăzute de citatul articol. În adevăr, acest articol prin aliniatul d, prevede că se poate stabili identitatea și cu chitanțele de contribuție pe anul curent, însă numai atunci când aceste chitanțe sunt coroborate și cu cartea de alegător, așa că nici cartea de alegător fără biletele de contribuție și nici acestea fără cartea de alegător nu pot servi izolate la stabilirea identității;

Că, dacă judecătorul nu s'a servit de nici unul din mijloacele limitate prin citatul articol, este ca și cum identitatea n'a fost stabilită, și potrivit art. 18, constatarea identității părților în modul arătat de art. 13 citat, este cerută sub pedeapsă de nulitate a actului;

Că așa fiind, autentificarea menționatei procuri, nu este în regulă, nefiind constatată identitatea părții care a dat-o, ceiace potrivit art. 18 atrage nulitatea procurii; prin urmare apelul făcut pe baza unei asemenea procuri urmează a fi privit ca făcut de o persoană care n'avea calitatea;

Având în vedere că, fiind vorba de o nulitate formală prevăzută de lege, o asemenea nulitate poate fi invocată de partea intimată, întrucât este parte lezată, prin faceerea apelului de către o persoană care n'are calitatea;

Având în vedere că această excepțiune de nulitate, bazată pe motivul că apelul este făcut de o persoană care n'avea mandat din partea celui pentru care lucră, constituie o excepțiune peremptorie de fond, iar nu o nulitate a actelor de procedură, după cum s'a pretins de reprezentanta apelantei, astfel că poate fi ridicată chiar după ce procesul s'a pledat în fond;

Că, față cu cele expuse, apelul cată a se respinge ca fiind făcut de o persoană care n'avea calitatea.

Pentru aceste motive, respinge apelurile.

Semnați : N. D. Dimitrescu, D. V. Buzdugan, T. N. Istrati,
Al. Bărsescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 4 Martie 1910

Președînța d-lui P. Hagiopol, președinte

Sofia Dumitrescu și alții cu Chița Cristescu și altul

IPOTECĂ. — DREPT REAL IMOBILIAR. — CREDITOR. — PATRIMONIUL. — DACĂ DEBITORUL POATE A-I ADUCE VREO ATINGERE.

IPOTECĂ. — CREDITOR IPOTECAR. — DACĂ POATE FI SOCOTIT CA UN «AYANT-CAUSE» AL DEBITORULUI. — ACTE ANTERIOARE CONSTITUIREI IPOTECEI. — HOTĂRÎRI CONTRA DEBITORULUI DATE ÎN LIPSA CREDITORULUI IPOTECAR. — «RES INTER ALIOS JUDICATA». — NEOPOZABILITATE.

1° Ipoteca fiind un drept real imobiliar care trece în patrimoniul creditorului, debitorul nu mai poate dispune de ea aducându-i vre-o atingere, fie prin efectul vre-unei convențiuni, fie prin acela al vre-unei judecăți, fără participarea sau consimțământul creditorului.

2° Creditorul ipotecar nu poate fi socotit ca un *ayant-cause* al debitorului decât în sensul că deține drepturile sale dela debitor, și numai pentru actele anterioare constituirei ipotecei, iar în ceea ce privește pe cele ce au urmat-o, el este un adevărat terțiu, având drepturi ce-i sunt proprii și distincte de ale debitorului, și ca atare hotărârile obținute contra debitorului, fără participarea sa, posterior nașterii și inscripției ipotecei, nu-i sunt opozabile, fiind pentru el *res inter alios judicata*.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea d-lor Sofia Dumitrescu, Chița Teodorescu, cu autorizația soțului său I. Teodorescu, și D. Marinescu făcută prin petiția înregistrată la No. 19319 din 25 Septembrie 1908, în contra d-nei Chița

Cristescu și a lui D. Ilescu și prin care se cere a se restrânge efectele atât ale actului de ipotecă intervenit între Chița Cristescu ca debitoare și D. Ilescu ca creditor, act autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 8010 din 1899 și inseris la No. 1851 din 1909, cât și a ordonanței de adjudecare No. 3276 din 1904, numai la jumătatea imobilului din str. Horei No. 15 fost 17;

Având în vedere actele ce compun dosarul cauzei precum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că reclamanții cer a se restrânge efectele actelor mai sus menționate numai la jumătatea imobilului din str. Horei No. 15 pe motiv că cealaltă jumătate a imobilului fiind proprietatea lor nu putea fi ipotecată de Chița Cristescu;

Considerând că, în drept, este de principiu cum că nimeni nu poate să transmită asupra unui imobil mai multe drepturi decât are el însuși; ca atare urmează ca reclamanții să facă dovadă că în speță constituirea ipotecei avea proprietatea numai a unei jumătăți din imobilul ipotecat, cealaltă jumătate fiind proprietatea lor;

Având în vedere că în dovedirea drepturilor lor de proprietate pe o jumătate din imobilul din str. Horei No. 15, reclamanții invoacă sentința tribunalului Ilfov secția IV intervenită între ei și Chița Cristescu, debitoarea defunctului Ilescu, sentință confirmată de Curtea de apel din București secția I, prin decizia cu No. 330 din 1904 și prin care li se recunoaște acest drept de proprietate;

Având în vedere că defendorul D. Ilescu prin avocatul său susține că hotărârile invocate nu fac dovadă față de d-sa nefiindu-i opozabile, căci n'a luat parte la ele, și nici n'a fost reprezentat;

Având în vedere că, în fapt, se constată că actul de ipotecă a căror efecte se cere a fi restrânse numai la jumătatea imobilului din str. Horei 15 a fost autentificat și inseris la anul 1899, iar sentința invocată a fost obținută în urma acțiunii intentată la anul 1902 și a rămas definitivă în anul 1904;

Având în vedere că chestiunea se reduce de a se ști dacă creditorii ipotecari sunt reprezentați în instanță prin debitorii lor, în ceace privește dreptul lor asupra imobilului ipotecat posterior constituirei ipotecei;

Considerând că ipoteca fiind un drept real imobiliar care trece în patrimoniul creditorului, debitorul nu mai poate dispune de ea aducându-i vre-o atingere, fie prin efectul vre-unei convențiuni, fie prin acela al vre-unei judecăți fără participarea sau consimțământul creditorului;

Având în vedere că în zadar se obiectează că creditorul ipotecar n'ar fi decât un *ayant-cause*, în acest sens că deține drepturile sale dela debitor după cum și un cumpărător sau un uzufructuar le deține dela vânzător sau dela proprietar, dar nu este *ayant-cause* al debitorului decât pentru actele anterioare constituirei ipotecei, iar în ceace privește pe cele ce au urmat-o el este un adevărat terțiu, având drepturi ce-i sunt proprii și dis-

tincte de ale debitorului, și ca atare hotărârile obținute contra debitorului fără participarea sa, posterior nașterii și inscripției ipotecei, nu-i sunt opozabile fiind pentru el *res inter alios judicata*.

(În acest sens, Alexandresco, vol. VII, p. 554; Nacu, vol. II, pag. 865; Bonnier, t. II, 880; P. Pont, sur l'art. 2125, No. 647; Martou, t. III, p. 967; Colmet de Santerre, No. 32 bis, t. XIX; Aubry et Rau, t. VIII, p. 576; Laurent, t. XX, No. 105; Demolombe, t. VII, No. 362);

Având în vedere că hotărârile invocate fiind posterioare nașterii ipotecei nu pot fi opozabile defendorului D. Ilescu și intrucât nu se face față de el dovadă că reclamanții ar avea proprietatea unei jumătăți din imobilul din str. Horei No. 15, acțiunea este nedovedită și ca atare urmează a fi respinsă;

Având în vedere că alegațiunea reclamanților că actul de ipotecă și ordonanța de adjudecare ar fi nesenioasă și ca atare să fie anulate ca simulate, urmează a fi înlăturată neputând fi luată în seamă, de oarece în această privință există autoritatea lucrului judecat, căci într'adevăr, după cum se constată din dosar, între aceleași părți și în aceeași calitate a mai fost o acțiune pentru anularea actelor de mai sus ca simulate, acțiune ce a fost respinsă prin sentința tribunalului Ilfov secția III-a No. 237 din 1907 și confirmată prin decizia Curței de apel din București secția III No. 225 din 1908;

Că dar așa fiind, acțiunea urmează a fi respinsă;

Văzând și dispoziția art. 140 pr. civ. ii mai obligă și la suma de 100 lei cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l magistrat-stagiatar C. Tatovici, respinge acțiunea.

Semnăt, P. Hagiopol.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN NIZZA

— 21 Ianuarie 1910 —

RESPONSABILITATE. — OTELIERI, HANGII, ETC. — FURT. — CULPA SAU IMPRUDENȚA CĂLĂTORULUI. — ART. 1952 URM. C. FR. (1623 URM. C. CIVIL ROMÂN).

Deși ospătătorii și hangii sunt, după art. 1952 urm. din codul civil (1623 C. rom.), responsabili de furtul lucrurilor aduse de călător, totuși responsabilitatea lor încetează decâteori se stabilește în fapt că, fără neglijența sau culpa călătorului, furtul n'ar fi avut loc.

În speță, otelierul nu este responsabil de dispariția unui sac de mână de valoare, ce călătorul a lăsat pe un scaun în curtea otelului, nevenind să-l iasă de acolo decât a doua zi. Este, în adevăr, de presupus că furtul n'ar fi avut loc, în speță, dacă călătorul n'ar fi lăsat acest sac fără nici o supraveghere, și n'ar fi părăsit locul unde sacul a fost astfel depus.

(Din Sirey și *Pand. Périod.*, 1910, *Bull. des somm.*, partea II, p. 1).

Observație. — După art. 1623 din codul civil, ospătorii sau hangii (otelierii), răspund de toate lucrurile depuse în localul lor de un călător. «Din han sau din cărciumă perind lucrul cuivă, se învinovățește hangiul sau cărciumarul», zice codul lui Andronachi Donici (§ 28, capit. 41)¹⁾.

Prin *lucruri* (textul francez întrebuintează cuvântul *effets*), trebuie să înțelegem toate lucrurile ce călătorul transportă cu el pentru uzul său, precum: rufe, albituri, haine, juvaere și chiar mărfurile aduse ca mostre²⁾.

Prin *lucruri* se mai înțelege încă bicicleta călătorului, caii, trăsura sau automobilul său, etc.³⁾.

Cât pentru lucrurile cari se găsesc în trăsura călătorului, nu mai încapă îndoială că art. 1623 le este aplicabil⁴⁾.

Hangiul este de asemenea obligat, în virtutea dreptului comun, a veghia la siguranța călătorului, fără a fi însă responsabil de accidentele cari ar fi rezultatul culpei sau imprudenței acestuia⁵⁾.

Responsabilitatea hangiilor sau ospătorilor începe îndată ce lucrurile călătorului au fost încredințate camenilor săi, chiar dacă ele n'au fost încă aduse în odaia călătorului, și nici chiar în han sau ospătărie⁶⁾, și înainte chiar de sosirea călătorului căruia ele aparțin⁷⁾.

Nu se cere însă, pentru ca responsabilitatea de mai sus să aibă loc, ca călătorul să locuiască de fapt în han sau ospătărie, fiind suficient ca el să fi trimis lucrurile sale acolo⁸⁾.

1) Vezi și art. 1309 din codul Calimach (970 C. austriac). Cpr. art. 701—704 C. german.

2) Cpr. Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1190, și autoritățile citate acolo.

3) Thiry, IV, 198; F. Herman, *C. civil annoté*, IV, art. 1952, No. 21 urm.; Répert. Sirey-Carpentier, v° *Aubergiste*, 215 urm.; Laurent, XXVII, 155; P. Pont, *Dépôt*, 531; G. Caen, *Pand. Périod.* 90. 3. 236. Vezi și tom. VII, al Coment. noastre, p. 287. — *Contra*: Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1191.

4) Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1193.

5) Cpr. Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1194, 1220; Camera Lorzilor din Anglia, *J. Clunet*, 1887, p. 644.

6) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1195 urm. — Astfel, s'a decis, cu drept cuvânt, că stăpânul unui otel este responsabil de pierderea bagajelor încredințate la gară, de călător, omnibusului otelului, chiar dacă aceste lucruri au dispărut înainte de a ajunge la otel. C. Milan, *J. Clunet*, anul 1888, p. 427. Cpr. art. 701 § 2 C. german.

7) Cpr. Trib. de apel din Naumburg, *J. Clunet*, anul 1877, p. 239.

8) F. Herman, *C. civil annoté*, IV, art. 1952, No. 18; Répert. Sirey, v° *Aubergiste*, 257; Laurent, XXVII, 153; P. Pont, *Dépôt*, 534; Flach, nota în *J. Clunet*, 1877, p. 240; G. Metz și Rennes, Répert. Dalloz, v° *Dépôt*, 160 și 170; Sirey, 34. 2. 286. — *Contra*: Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1201.

Art. 1623 nu se exprimă în termeni tocmai exacti, când zice că ospătorii și hangii răspund *ca depositari*, căci depozitarul răspunzând, în genere, numai de *culpa levis in concreto* (art. 1599), din cauză că prestează un serviciu gratuit, ospătorul și hangiul răspund, din contra, de orice culpă, fiindcă deși ei nu primesc nici o remunerație pentru depozit, totuși încheie cu călătorul un alt contract cu titlul oneros, al cărui accesoriu este depozitul. Ei neprestând un serviciu gratuit, răspund deci de *culpa levis in abstracto*. De aceea, vedem că art. 1624 îi declară responsabili de furtul sau stricăciunea lucrurilor călătorului, comise nu numai de oamenii lor, ceea ce nu este decât aplicarea dreptului comun (art. 1000), dar încă și de acele comise și de străinii cari frecventează hanul sau ospătăria⁹⁾, pentru că ei trebuie să exercite, în stabilimentul lor, supravegherea cea mai riguroasă¹⁰⁾.

Responsabilitatea hangiului sau ospătorului nu încetează decât în caz de furt cu mâna înarmată, ceea ce constituie un adevărat caz fortuit (art. 1625), când este comis de oamenii din afară, nu însă de oamenii săi sau de acei cari frecventează hanul ori ospătăria¹¹⁾.

Art. 1625 nu vorbește decât de furtul cu mână înarmată, însă aceasta se va aplica și la alte cazuri de forță majoră. Astfel ar fi, de exemplu, prădăciunea săvârșită cu ocazia unei răzvrățiri sau a invaziei unei armate străine¹²⁾.

Hangiul sau ospătorul nu este, în adevăr, în asemenea caz, culpabil de neglijență, pentru că el n'a cedat decât violenței.

Unii asimilează acestor cazuri de forță majoră și furtul comis noaptea prin escaladare sau efracțiune¹³⁾. Părerea contrară, generalmente admisă, este însă mult mai juridică, fiindcă, printr'o supra-

9) Intre persoanele de care hangiul sau ospătorul răspunde, figurează și persoanele cărora el a închiriat grajdurile sau curtea hanului. C. Caen, *Pand. Périod.* 90. 2. 236.

10) Vezi tom. VI al Coment. noastre, p. 319, 320. Cpr. Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1205; Guillaouard, *Idem*, 130; Thiry, IV, 196, etc.

11) Thiry, IV, 196, *in fine*; Troplong, *Dépôt*, 236; Baudry et Wahl, *Idem*, 1213; P. Pont, *Idem*, 536, etc. Vezi și tom. VI al Coment. noastre, p. 350, nota 5.

12) Cpr. Laurent, XXVII, 142, *in fine*; Guillaouard, *Dépôt*, 147. Vezi și tom. VI al Coment. noastre. *loco supra cit.*

13) Vezi P. Pont, *Dépôt*, 540; Trib. Iași, *Dreptul* din 1898, No. 73. Vezi și C. București, *Dreptul* din 1910, No. 30 (cu observația noastră).

veghere mai de aproape furtul ar fi putut fi înlăturat¹⁴).

În orice caz, furtul săvârșit prin chei mincinoase nu constituie un caz fortuit, care să scutească pe hangiu ori ospătător de responsabilitate, pentru că un asemenea furt ar fi putut fi înlăturat printr'o îngrijire mai mare, de exemplu: prin instalarea unor zăvoare sau broaște de siguranță¹⁵).

Aceeaș soluție este admisibilă în privința furtului comis prin spargerea unui zid¹⁶).

Incendiul, ca în orice materie, nu scutește pe hangiu sau ospătător de responsabilitate, dacă el nu stabilește că incendiul se datorește unui caz fortuit¹⁷). Știm, în adevăr, că incendiul nu este prin el însuș un caz fortuit¹⁸).

Ospătătorul sau hangiu încetează însă de a fi responsabil decâteori se stabilește în fapt că pierderea suferită de călător se datorește culpei sau imprudenței ori neglijenței acestuia din urmă¹⁹), precum ar fi, de exemplu, în cazul când acesta ar fi lăsat ușa camerei sale deschisă, sau ar fi pus obiecte de valoare într'un dulap, ori într'un saltariu care nu are cheie, etc.²⁰).

Călătorul nu comite însă nicio imprudență când lasă lucrurile sale, mai ales hainele, într'o ladă neînchisă, sau chiar în odaie, într'un cuier²¹); când lasă lucrurile sale într'un dulap închis, aflător

14) Vezi tom. IX al Coment. noastre, p. 284, nota 3; tom. V, p. 553, nota 3 și tom. VI, p. 350, 351, nota 5, și autoritățile citate acolo.

15) Vezi tom. VI al Coment. noastre, p. 351, *ad notam*, precum și autoritățile citate acolo, la care trebuie să adăogăm, Guillaouard, *Dépôt*, 147.

16) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1211; Guillaouard, *Idem*, 147, etc.

17) Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1212; Guillaouard, *Idem*, 146; Laurent, XXVII, 146, etc.

18) Vezi tom. IX al Coment. noastre, pg. 648. Cpr. C. București, *Dreptul* din 1902, No. 84.

19) Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1214; P. Pont, *Idem*, 541; Guillaouard, *Idem*, 152; Troplong, *Idem*, 237; Massé-Vergé, V, § 739 p. 14, nota 7; Aubry et Rau, IV, § 406, p. 630; Laurent, XXVII, 144; Trib. superior din Colonia, Sirey, 97. 4. 5 și *Cr. judiciar* din 1902, No. 24 (cu observația noastră).— Vezi însă *Cas. fr.*, D. P. 46. 1. 192; Sirey, 46. 1. 364. Această din urmă decizie pune în principiu că otelierul răspunde de furtul unor obiecte de valoare, comis de către un servitor al lui, chiar dacă călătorul a comis imprudența de a lăsa aceste obiecte în buzunarul hainei pe care el a dat-o servitorului s'o steargă.

20) Cpr. Arntz, IV, 1426; Baudry et Wahl, *loco cit.*; Aubry et Rau, *loco cit.*, p. 630, nota 13; Guillaouard, *op. cit.*, 152; Inalta Curte din Anglia, *J. Clunet*, 1877, p. 433.— Vezi însă Trib. superior din Monaco (*J. Clunet*, 1877, p. 433), după care hangiu ar fi responsabil, chiar atunci când călătorul ar fi lăsat ușa camerei sale deschisă, dacă obiectele cari au dispărut erau într'un geamantan închis. — În orice caz, otelierul este responsabil, deși călătorul a lăsat camera sa deschisă, dacă în urmă servitorului, grijind odaia, a lăsat-o tot deschisă, și otelierul nu poate dovedi că furtul s'a comis înainte de grijirea odăiei. Baudry et Wahl, *Dépôt*, p. 651, nota 2 (ed. 3-a).

21) Cpr. Justiția de pace din Dollens, *Pand. Périod.* 95. 2. 199,

într'o odaie deschisă²²), sau când n'a verificat soliditatea încuetoarei odăiei sale²³), etc.

S'a decis, de asemenea, că călătorul nu este culpabil de imprudență când nu încredințează bagajele sale unui servitor al otelului, ci unui comisionar, chiar când acesta este autorul furtului, dacă acest furt s'a comis în urma aducerii bagajului la otel²⁴).

Culpa sau imprudența călătorului descarcă pe otelier de răspundere, dacă furtul a fost comis de un alt călător, iar nu de o persoană străină, care s'a introdus prin ascuns în otel²⁵).

Otelierul nu este, de asemenea, responsabil de faptul comis sau de dauna cauzată de către oamenii sau servitorii călătorului²⁶).

Otelierul este însă responsabil, în caz de culpă sau neglijență din partea călătorului, atunci când furtul a fost comis de către prepușii otelierului, pentru că față de acești prepuși, neglijența călătorului nu este o culpă. Culpă călătorului, unită cu aceea a otelierului, ar putea, cel mult, să micșoreze într'o limită oarecare responsabilitatea acestuia din urmă²⁷).

D. ALEXANDRESCO

JUSTIȚIA DE PACE DIN VICHY

— 18 Iunie 1908 —

RESPONSABILITATE. — OTELIERI, HANGII. — FURT. — IMPRUDENȚA CĂLĂTORULUI. — ART. 1952, 1953 C. CIV. FR. (1623, 1624 C. CIV. ROM.).

Responsabilitatea edictată de art. 1952, 1953 C. civ. (1623, 1624 C. civ. rom.) contra otelierilor sau hangiuilor, în caz de furt al lucrurilor călătorului, nu-și primește aplicație atunci când camera în care furtul a fost comis, nu eră, în momentul comiterii furtului, sub supravegherea hangiuului, când, de exemplu, călătorul eră în odaia sa.

Decâteori furtul de care se plânge un călător se datorește neglijenței acestuia din urmă, el se consideră că a comis o neglijență gravă și o culpă, care descarcă pe hangiu de orice responsabilitate.

(Din Sirey, 1903, *Bull. des sommaires*, partea II, p. 1).

Observație.— Vezi asupra acestei chestiuni observația d-lui profesor D. Alexandresco, asupra sentinței tribunalului din Nizza, publicată mai sus.

S. R.

22) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1214, p. 651 (ed. 3-a).— *Contrà*: C. Aix, D. P. 91. 2. 303.

23) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1214, *in fine*.

24) Trib. superior din Colonia, Sirey, 97. 4. 5. și *Cr. judiciar* din 1902, No. 24 (cu observ. noastră).

25) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1215.

26) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1216; Guillaouard, *Idem*, 145; Troplong, *Idem*, 237; T. Hue, XI, 261; Arntz, IV, 1426, etc.

27) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 1217 urm.; T. Hue, XI, 266, etc.